

Ez ditzagun ito

Geure aztarna ekologikoak planetako
baliabideak agortzen ditu eta gizateria
garatzeko aukerak ere murrizten ditu.

**UTZI ZURE AZTARNA
POBREZIAREN AURKA**

Zurekin, bat gehiago

AZTARNA EKOLOGIKOA

Hartzaileak

Eskoletako haurrak, haur taldeak, katekesian dabiltzanak...

Helburuak

- Aztarna ekologikoaren kontzeptua ulertzea.
- Egunez egun egiten ditugun gauzetatik abiatuta, irizpide kritikoa garatzen hastea.
- Oso txikiak bagara ere eta ezer gutxi egiten badugu ere, aurrerapauso bat dela jabetzea.

Materialak

- Arbela eta klariona edo Vileda arkatz markatzaileak.
- Paper zatiak (zikindutako papera edo aurrez erabilitako papera izan daiteke).
- Bolaluma eta arkatzak.
- Kartoi mehe bat 6 edo 7 ikasleko, edo paper jarraitua.
- Koloretako margoak.

1. jarduera

Hasieran, Lurraren lehenengo eguna imajinatzeko eta gizakiok izango ez bagina zer gertatuko zen pentsatzeko eskatuko diegu. Arbelean marraz dezakegu, guztiok ikus dezagun.

- Nolakoa izango zen planeta?
- Zer gauza izango zituen planeta horrek?
- Zertan bereiziko litzateke gaur egun ezagutzen dugunetik?

Orain, gizakiak eraiki duen guztia eta gaur egun planetaren zati den guztia zerrendatuko dugu: lur landuak, hiriak, autoak, trenak, hegazkinak, hondartza batzuk, itsasontziak, sateliteak, kea... Eta amasten dugun airea ere bestelakoa da, gizakiaren eraginez... Bururatzen zaien guztia zerrendatuko da. Aurrez marraztu dugun planetan txertatuko ditugu gauza horiek guztiak, dena ongi bete arte eta beste ezer sartzen ez den arte.

Gure planeta marraztuta dugunean (edo deskribatuta, nagusiagoak badira), honako galdera hauek egingo dizkiegu

- Orain, gizakiak egindako gauza horiek guztiak ken genitzake, planeta hasieran zen bezalakoa izan dadin?

Grafikoki hobeto ikusteko, ikasle bakoitzari paper zati bat hartzeko eta zimurtzeko eskatuko diogu. Guztiz biribilduta dutenean, hasieran bezala uzteko eskatuko diegu. Berdintzen saiatu arren, ezinezkoa dela ohartuko dira. Horixe da, hain zuzen, harreman guztietan gertatzen dena, eta horixe da guk planetarekin dugun harremanean gertatzen dena ere: oso zaila da gauza bat aldatu ondoren hasieran zen bezala uztea. Ez dugu nahi aldaketa hori txarra dela ulertzerik, baina aldaketaz jabetzea eta arduratsuak izatea lortu nahi dugu, asko baikara planeta berean elkarrekin bizi garenak.

- Zertan datza guk planetarekin dugun harremana? Funtsean, berak emango digu bizi ahal izateko behar dugun guztia. Bertatik lortzen ditugu gure beharrak asetzeko baliabideak. Norbaitek adibide-
ren bat jar dezakeen galde dezakegu:
 - Edateko ura, papera egiteko zura, elikagaiak, eraikitzeke mineralak, petrolioa...
- Eta nora doa hori guztia? Berriro ere Lurrera, baina eraldatuta: zabor bihurtuta, edota gas, landare-
entzako elikagai... (ahalegindu denak adibide "txarrak" izan ez daitezzen).

Hauxe da gure aztarna ekologikoa: erabiltzen ditugun baliabideak neurtzeko modu bat.

Arazoa da batzuk gehiegi erabiltzen ditugula, eta beste batzuk, aldiz, ezin dituztela dagozkienak erabi-
li, planeta bakar bat dugulako eta baliabideak mugatuak direlako.

2. jarduera

Bileraren bigarren zatira joko dugu. Oraingoan, 6 edo 7 laguneko taldeak egingo ditugu, guztiek parte
har dezaten. Talde bakoitzari kartoi mehe bat edo paper jarraitu zati bat emango diogu. Kartoi mehe
hori erdibitu egingo dugu, eta gure beharrak asetzeko hartzen edo erabiltzen ditugun baliabideak idat-
ziko ditugu. Laguntza txiki bat eman diezaiekegu, gal ez daitezzen. Eta, "beharren" atal bakoitza idazten
edo marrazten duten heinean, beraien eskuaren silueta marraztuko dute bestaldean.

Gure beharrak	Uzten dudan aztarna
Elikagaiak	
Erosten ditugun gauzak	
Gastatzen dugun argia	
Garraiobideak	
Sortzen dugun zaborra	
Arnasten dugun airea (erabiltzen ditugun gasak)	
Erabiltzen dugun ura	

Ikasleekin hitz eginez, kartoi mehearen bestaldean utzi ditugun aztarna horiek nolakoak izatea nahi du-
gun aztertuko dugu. Ongi legoke ikasleak ondorio hauetara iristea, nahiz eta guk nolabait gidari lanak
egin:

- **Elikagaiak:** modu orekatuan eta denetarik jatea. Imajina dezagun guztiok haragia bakarrik jaten
dugula. Gure organismorako ona ez izateaz gain, haragiak ez dituen mantengai asko behar ditu-
gu. Imajina dezakegu guztiok elikatzeko zenbat behi edo txerri beharko genituzkeen? Eta zenbat
leku beharko genukeen? Zenbat larre, ur...? Nori kenduko dizkiogu?

Nire azterna: Oreaktua

- **Erosketak:** badakigu nondik datozen eta nork egiten dituen erosten ditugun gauzak? Ezin dugu aukeratu nork egingo dituen, baina badugu aukera ingurumena eta pertsonak errespetatuz egin direla bermatzen ez diguten lekuetan ez erosteko. Inoiz entzun duzue Bidezko Merkataritza hitza?

Nire azterna: Bidezko Merkataritza

- **Argia/Elektrizitatea:** botoi bati sakatuz gela bat argizatzeak ekoizpen-kostu bat du, eta ez hori bakarrik. Honezkero noizbait entzungo zenuen energia ez dela sortzen, ez suntsitzen, soilik eraldatu egiten dela. Eta, orduan, munduko pertsona guztietatik soilik herenak dugu energia hori erabiltzeko eskubidea? Baliabide asko mugatuak dira. Horretaz jabetzen gara, gelako argia piztuta uzten dugunean?

Nire azterna: Jakinaren gainean

- **Garraioideak:** nola joaten gara eskolara? Autoz, autobusez, metroz, oinez? Errekuntza bakoitzean (autoetan, autobusetan eta abarretan sortzen direnetan, esaterako), gasak igortzen dira airera, eta guztiok amasten dugu aire hori. Gas gehiago sortzen laguntzen dugu, edota ahalik eta gutxien sortzen dugu? Garraioa partekatzen dugu?

Nire azterna: Partekatua

- **Ura:** guztiok dakigu ura ondasun urria dela. Arduraz jokatzeko dugu urarekin? Nola garbitzen ditugu hortzak? Dutzatu edo bainatu egiten gara?

Nire azterna: Arduratsua

- **Airea:** garraioez hitz egin dugunean aterako zen gai honi buruzko gogoeta, nolabait. Baina, gas horiez gain, ozono-geruza kaltetzen duten produktu ugari erabiltzen ditugu gure eguneroko bizitzan; ozono-geruza horrek eguzkiaren erradiazio ultramoreetatik babesten gaitu, eta baita gehiegizko berotik ere. Desodorante-espraiak, lakak, aerosolak..., oraindik ez ditugu produktu horietako asko erabiliko behar bada. Baina etiketak irakurtzea eta zer-nolako gasak sortzen dituzten ikustea komeni da, gure planeta hondatzen duten jakiteko; agian, nahikoa da gurasoei gogoraraztea.

Nire azterna: Informatua

- **Sortzen dugun zaborra:** saihetsezina da zaborra sortzea. Baina zer egiten dugu zabor horrekin? Pilatzen dugun zaborrak berori metatzen den lurra hondatzen du, eta, gainera, gas toxikoak sortzen ditu, haren inguruan bizia garatzea eragotziz. Ahal dugun guztia birziklatzen edo berrerabiltzen dugu? Askotan, apetatsuak gara, eta nahiago dugu berria erosi daukagunaren bizitza agortu baino. Suntsitu eta bota egiten dugu, edota eraiki eta "hondakin" horien erabilera berriak imajinatzen ditugu?

Nire azterna: Eraikitzailea

Ez da beharrekoa puntu guztiak lantzea. Haur kopuruaren arabera eta haurren adinaren arabera egokitu dezakegu.

Orain arte landu duguna laburtzen duen bideo hau ikusiz amaitu dezakegu bilera: 'Acción verde: la huella ecológica'.

<https://www.youtube.com/watch?v=iCaJnGtJ660>

Edota laburpen txiki bat egin dezakegu, eta aztarnen barruan idatzi dituzten hitzak irakurtzeko eska diezaiekegu.

